Досије *Долар*

СТРА-ТЕ-ГИ-ЈА САД, ИЗ-МЕ-ЂУ БЕЗ-ОЧ-НО-СТИ И КРАТ-КО-ВИ-ДО-СТИ (4)

Уносност чудовишног дуга

Пише: Марк Шнајдер

Стра-те-ги-ја ко-ју сле-де Сје-ди-ње-не Др-жа-ве Аме-ри-ке је ком-би-на-ци-ја ду-го-роч-них др-жав-них пла-но-ва и крат-ко-роч-них ци-ље-ва ак-ту-ел-не оли-гар-хи-је.

Сле-де-ћи су ду-го-роч-ни др-жав-ни пла-но-ви, ко-јих се већ де-це-ни-ја-ма др-же све аме-рич-ке по-ли-ти-ке (од-но-сно обе пар-ти-је):

• оп-ста-нак као нео-спор-не вла-да-ју-ће си-ле,

• на-ста-вља-ње до-лар-ског си-сте-ма,

• по-др-шка Изра-е-лу у све-му,

• пот-чи-ња-ва-ње по-тен-ци-јал-них ри-ва-ла исла-ма.

Крат-ко-роч-ни ци-ље-ви у Чејнијевој „ви-зи-ји” су:

• обез-бе-ђи-ва-ње по-сла за при-ват-не про-из-во-ђа-че оруж-ја (без об-зи-ра да ли то иде на тро-шак аме-рич-ких по-ре-ских об-ве-зни-ка, на-пад-ну-тих зе-ма-ља или са-ве-зни-ка),

• по-ди-за-ње це-не наф-те (на пр-вом ме-сту ра-ди про-фи-та ма-лих тек-са-шких про-из-во-ђа-ча, а уз-гред-но и ра-ди сла-бље-ња су-пар-нич-ких зе-ма-ља).

Ова два ци-ља, уз оста-ле, пред-ста-вља-ју раз-лог и агре-си-је на Ирак.

По-ди-за-ње це-не наф-те је до-бро-до-шло и за низ аме-рич-ких при-ја-тељ-ских зе-ма-ља, као што су Мек-си-ко, Ка-на-да, Нор-ве-шка, Ин-до-не-зи-ја, Ку-вајт и Са-у-диј-ска Ара-би-ја. Оно је на-ро-чи-то до-бро за де-се-ти-не ма-лих при-ват-них нафт-них ком-па-ни-ја у Тек-са-су из Бу-шо-ве мре-же (ко-ји им упра-во отва-ра при-род-не за-шти-ће-не из-во-ре на Аља-сци). Тим ком-па-ни-ја-ма је по-треб-на ви-со-ка це-на да би пре-жи-ве-ле, јер ва-ђе-ње наф-те из Мек-сич-ког за-ли-ва је де-сет пу-та ску-пље не-го екс-пло-а-та-ци-ја у Ара-би-ји.

Два на-ве-де-на ци-ља прет-по-ста-вља-ју де-ста-би-ли-за-ци-ју све-та и по-раст су-ко-ба, што об-ја-шња-ва от-ка-зи-ва-ње (или не-по-што-ва-ње су-ви-ше ја-сно да би би-ло слу-чај-но) од стра-не САД свих спо-ра-зу-ма ко-ји има-ју за циљ ста-би-ли-за-ци-ју ме-ђу-на-род-не си-ту-а-ци-је.

Би-ло би пре-ду-го да се сви ти спо-ра-зу-ми на-бро-је, али по-ме-ни-мо Спо-ра-зум о раз-о-ру-жа-њу са СССР-ом (ко-ји је Ру-си-ја об-но-ви-ла), Спо-ра-зум о Ме-ђу-на-род-ном кри-вич-ном су-ду, Кон-вен-ци-ју о за-бра-ни хе-мијс-ког оруж-ја, Же-нев-ску кон-вен-ци-ју и за-ко-не о оби-ча-ји-ма ра-та, Ме-ђу-на-род-ну кон-зу-лар-ну кон-вен-ци-ју, а у ско-ри-је вре-ме и Спо-ра-зум о не-ши-ре-њу ну-кле-ар-ног оруж-ја.

Исто-вре-ме-но, САД су по-ста-ле при-вр-же-не ко-ри-шће-њу си-ле у ме-ђу-на-род-ним од-но-си-ма, до-ка-зи-ва-њу бес-ко-ри-сно-сти спо-ра-зу-ма, ин-сти-ту-ци-о-на-ли-за-ци-ји ла-жи на нај-ви-шем ни-воу, ба-на-ли-за-ци-ји ко-ри-шће-ња ну-кле-ар-ног оруж-ја, укљу-чу-ју-ћи и ње-го-во ко-ри-шће-ње про-тив зе-ма-ља ко-је су од-у-ста-ле од ње-го-вог по-се-до-ва-ња.

Вол-фо-ви-це-ва док-три-на се са-сто-ји у то-ме да се по-вре-ме-но де-мон-стри-ра си-ла да би се по-ка-за-ло да су САД и да-ље ве-ли-ка си-ла. Сје-ди-ње-не Др-жа-ве ни-су ус-пе-ле да по-кре-ну свој по-мор-ски рат про-тив Ки-не он-да ка-да она још ни-је би-ла ве-ли-ка вој-на си-ла (да-нас је она по-мор-ска си-ла, а ве-ро-ват-но и коп-не-на), ни еко-ном-ска, и док су, сре-ди-ном де-ве-де-се-тих го-ди-на, за са-ме се-бе ми-сли-ле да су још увек нај-ве-ћа вој-на си-ла.

Да-нас би на-пад на зе-мљу ко-ја је за од-ма-зду у ста-њу да за-тво-ри мо-ре-уз Ор-муз до-нео ви-ше ко-ри-сти, по-чев од по-ве-ћа-ња це-не наф-те (глав-ни циљ), удар-ца су-пар-ни-ци-ма (у Евро-пи и на Бли-ском Ис-то-ку), по-ра-ста зна-ча-ја Тур-ске (ко-ја тран-спор-ту-је наф-ту из Ка-спијс-ког мо-ра), бр-зог по-сти-за-ња рен-та-бил-но-сти наф-то-во-да Ба-ку–Тби-ли-си–Цеј-хан, у че-му се мо-же на-ћи и раз-лог за осва-ја-ње Ве-не-цу-е-ле (пре-ко Ко-лум-би-је)... **<**

** Аутор је ре-но-ми-ра-ни хо-ланд-ски еко-но-ми-ста. На-сло-в из-вор-ни-ка: „Stra-te-gie des Etats-Unis*
”

(Јун 2006)

(1) Срце моћи империје

(2) Имплозија монетарног мехура

(3) Узрок панике не помињати